

PÕLLU-
MAJANDUSES
ON TULEVIK

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

OOTUSED ÜHISELE PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKALE 2021-2027

Roomet Sõrmus
Eesti Põllumajandus-
Kaubanduskoda

EPKK LIIKMED JA EESMÄRGID

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

3300 põllumeest

27 toidutööstust

20 teenusmajanduse
ettevõtet

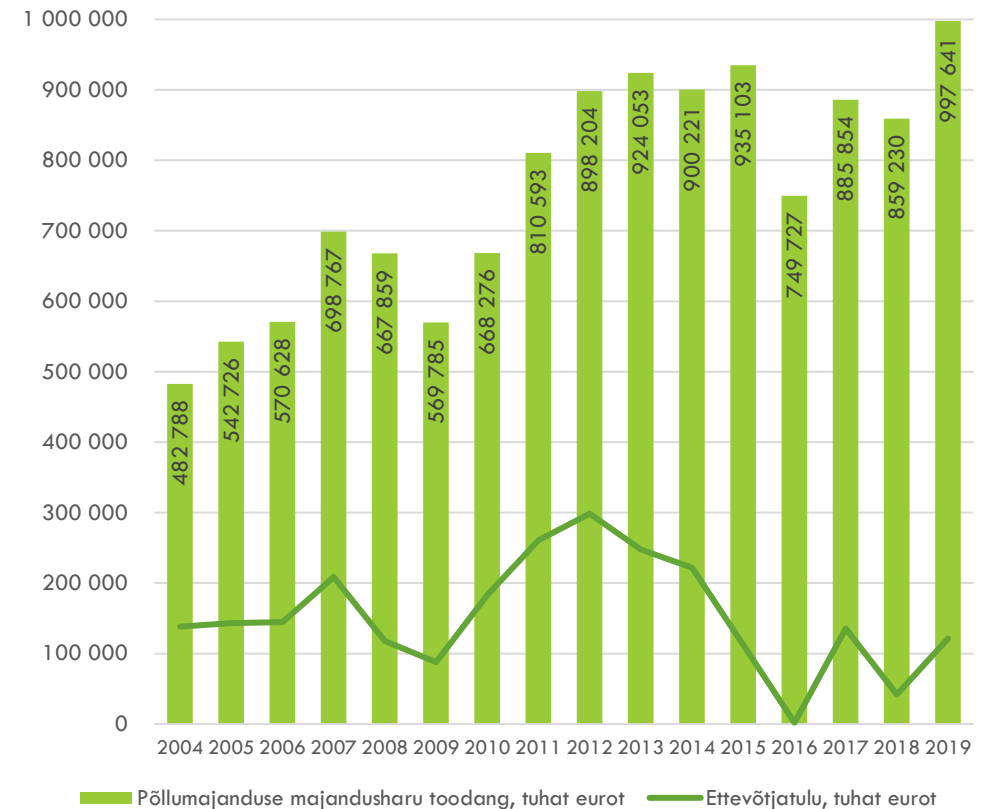
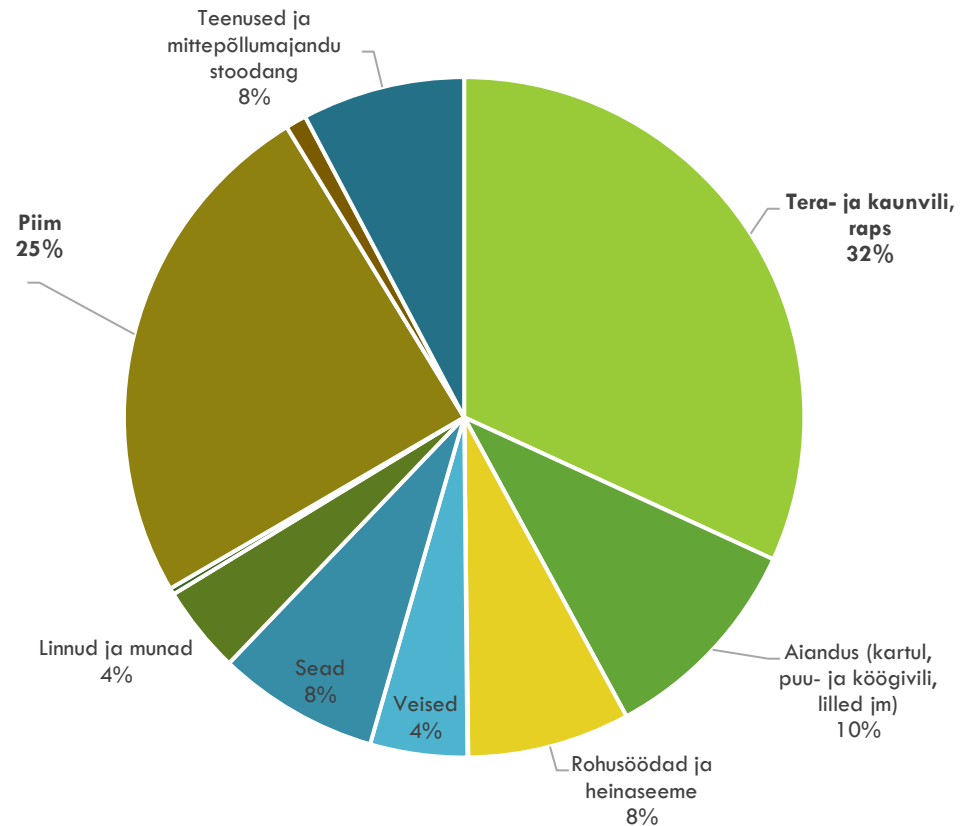
5500 metsaomanikku

- **Soodsa ettevõtluskeskkonna kujundamine**
- Liikmete **huvide esindamine** ja kaitsmine nii Eestis kui rahvusvahelisel tasemel.
- **Toodangu kvaliteedi tõstmine, maine ja tuntuse** parandamine nii kodu- kui välisurul.
- Horisontaalse ja vertikaalse **koostöö** ning **ühistegevuse** arendamine.
- Maamajandusvaldkonna **hariduse** edendamine.

PÕLLUMAJANDUSE MAJANDUSHARU TOODANG JA ETTEVÕTJATULU

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

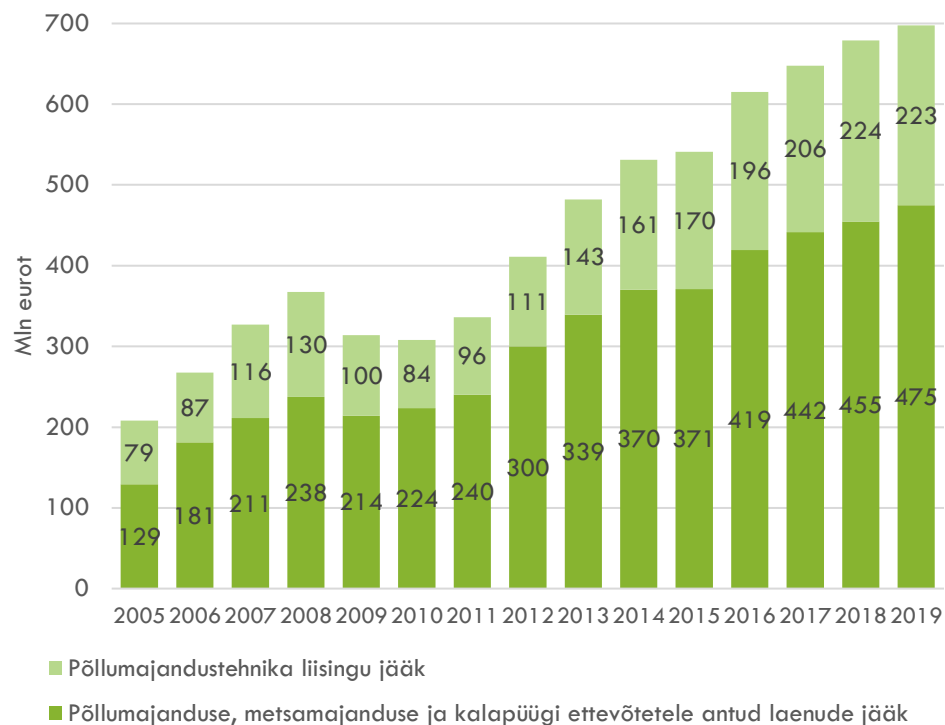
Allikas: Statistikaamet

SEKTORI LAENUKOORMUS KASVAB

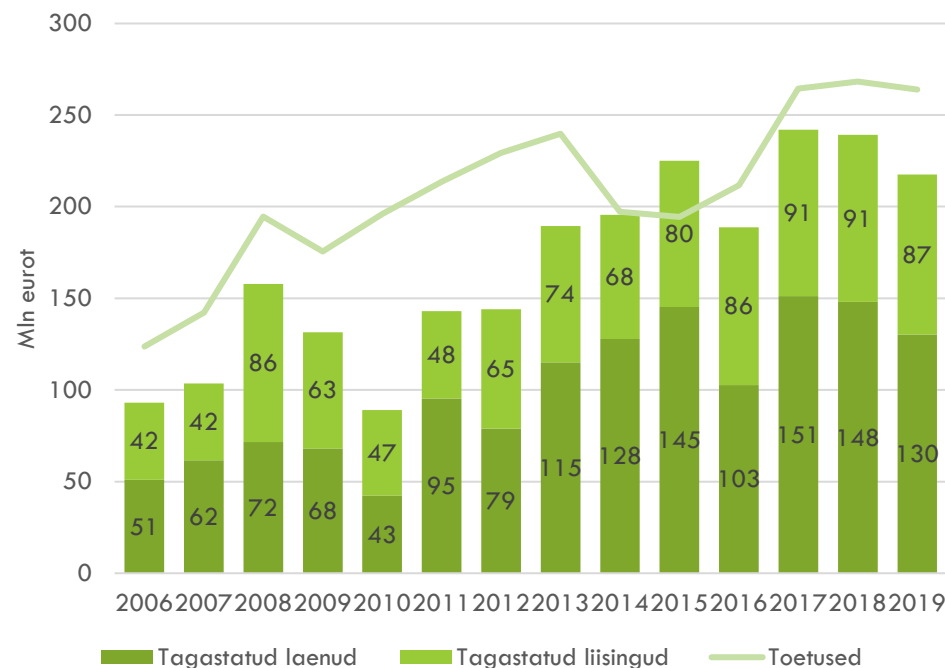

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Põllu- ja metsamajanduse ning kalanduse laenude ja liisingu jääk

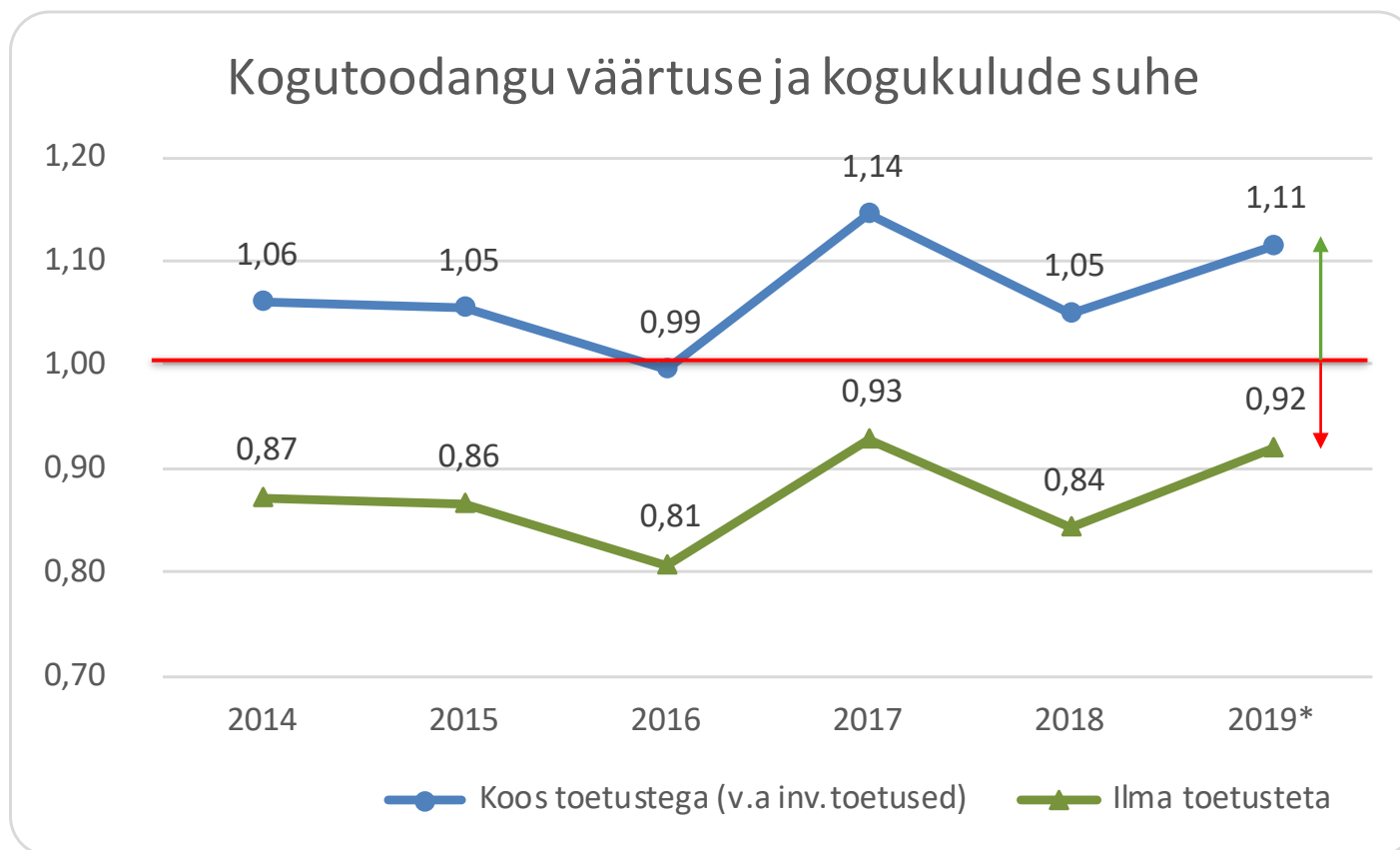
Laenude ja liisingu tagasimaksmine ja toetused

PÕLLUMAJANDUSSEKTORI MAJANDUSLIK TOIMETULEK ILMA JA KOOS TOETUSTEGA

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

1,00 = kulud ja tulud on võrdsed

Allikas:FADN;
Põllumajandusuuringute Keskus

EESTI PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDU- SEKTORI VISIOON JA EESMÄRK 2030

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

EESMÄRK: 900 mln EUR

Eesti põllumajandus- ja toidusektor on jätkusuutlik ja konkurentsivõimeline:

- kasutades oskuslikult ja säästlikult Eesti põllumajandusmaad ja -keskkonda;
- tootes nii kodu- kui eksportturgude tarbijate ootustele vastavaid kvaliteetseid, kõrge lisandväärtusega tava- ja mahepõllumajandustooteid, toiduaineid ning biomajanduslikke tooteid;
- andes tööd ja kujundades elukeskkonda igas Eesti piirkonnas;
- tuginedes eesmärgistatud koostööle ja avatud suhtlusele.

**Eesti
põllumajanduse ja
toidusektori
tarneahelas loodava
lisandväärtuse
suurendamine
aastaks 2030**

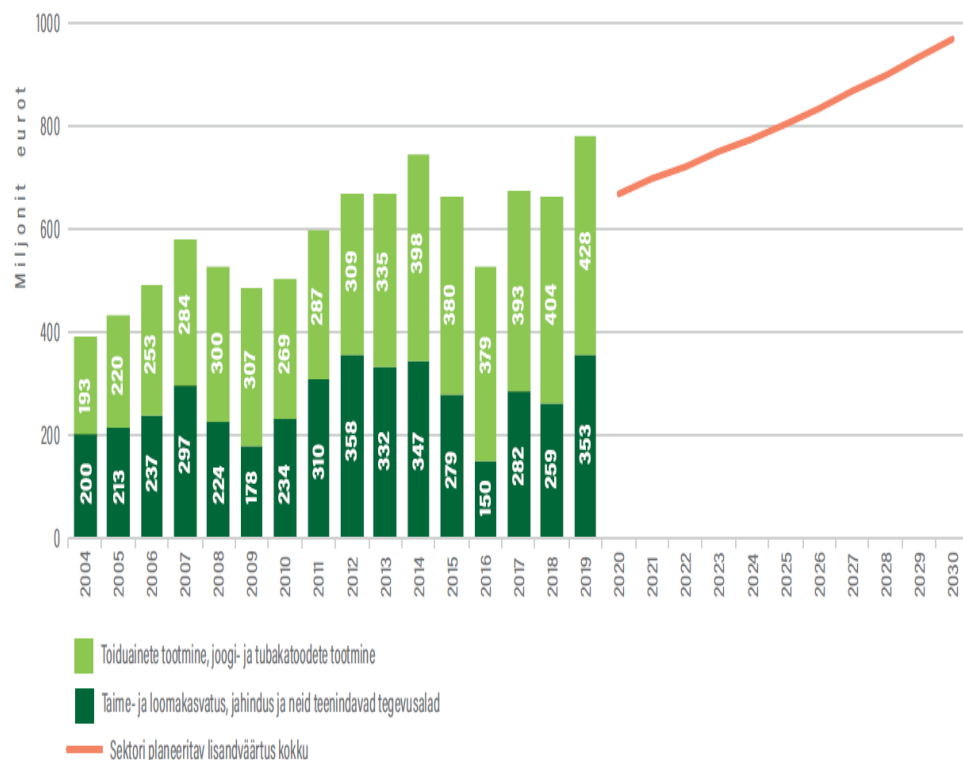
+50%

BAAS: 609 mln EUR

LISANDVÄÄRTUS PÕLLUMAJANDUSES JA TOIDUTOOTMISES (MILJONIT EUR)

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Lisandväärtuse suurendamise võimalused:

- **Tootmismahude suurendamine;**
- **Kallim toode** - toodangu kvaliteedikasv, tootearendus, turustuskanalid;
- **Tootlikkuse suurendamine**, st kas praeguse tootmismahu juures sisendite kasutamise vähendamist või praeguse sisendikasutuse juures tootmismahu suurendamist;
- Põllumajanduses mõjutavad lisandväärtust märkimisväärselt **põllumajandustoetused**, mille suurenedes lisandväärtus suureneb ning vähenedes lisandväärtus väheneb;

EESTI PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDU-SEKTORI SWOT

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

TUGEVAID KÜLJED

- Piisav maa- ja veeresurss.
- ELi keskmisest suurema maakasutusega põllumajandusettevõtted.
- Tehnoloogiliselt hästi arenenud, mitmekesine, suhteliselt ekstensiivne ja paljude segatootmisettevõtetega põllumajandus.
- Turusignaalele paindlikult reageeriv ja ekspordile orienteeritud toiduainetööstus.
- Rikkalik toidukaupade valik.
- Kodumaiseid tooteid eelistavad tarbijad.
- Arenev väikeettevõtlus kohaliku ja eripärase toidu valmistamiseks.

NÕRGAD KÜLJED

- Esmatootmise vähene valmisolek kriisideks.
- Tooraine vähene väärindamine.
- Töötleva tööstuse suhteline tehnoloogiline mahajäämus.
- Üpris vähene koostöö ning vertikaalne ja horisontaalne integreeritus tarneahelas (suutmatus sõlmida sektoritevahelisi kokkuleppeid).
- Oskus- ja lihttööliste nappus, vananev töötajaskond.
- Vähene teadlikkus tulevikuprobleemidest (kliimamuutused, haiguste levik, karmistuvad keskkonna- ja bioohutuse nõuded, muud ohud).

VÕIMALUSED

- Toidule suurema väärtuse andmine kvaliteedi tõendamise teel.
- ELi keskmisest tasemest kõrgemate nõuete vabatahtlik rakendamine.
- Lühikeste tarneahelate arendamine.
- Digiteerimisvõimaluste kasutuselevõtt.
- Põllumajandus- ja toiduteaduse, teadmussirde ning täiend- ja ümberõppe ajakohastamine ning hoogustamine.
- Bio- ja ringmajanduse tähtsuse suurenemine ning kõrvalsaaduste väärindamine.
- Põllumajandus- ja toidusektori kuvandi tõenduspõhine arendamine.
- Vertikaalse ja horisontaalse koostöö tugevdamine.

OHUD

- Vähenev ligipääs kapitalile ja finantseerimisele.
- Põllumajandus- ja toidusektori õhuke tugistruktuur.
- Kliimamuutused ning sellest tulenevad uued haigused, taudid ja kahjurid.
- Üleilmsed poliitilised muudatused.
- Ebastabiilne majanduskeskkond ja maksupoliitika.
- Kohalike eripäradega vähe arvestav põllumajanduspoliitika.
- Suurenev protektsionism.
- Ennatlik ebareaalsete keskkonna jm kohustuste võtmine.

OOTUSED PÕLLUMAJANDUSPOLITIKALE

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

■ Põllumajandustootjate majanduslik toimetulek

- Sissetulek toodangu müügist (80%)
- Toetused (20%)
- Tarneahela toimimine ja tooraine väärindamine

■ Kliima- ja keskkonnasõbralik tootmine

- Tootmise jätkusuutlikkus (mullaviljaks, elurikkus, puhas õhk ja vesi jm)
- Tootmispiirangute kompenseerimine
- Keskkonnainvesteeringud

■ Põllumajanduspoliitika sotsiaalne mõõde

- Elukeskkond, taristu ja teenused maal
- Järelkasv ja töäjõud
- Tarbijate vajadused ja ootused

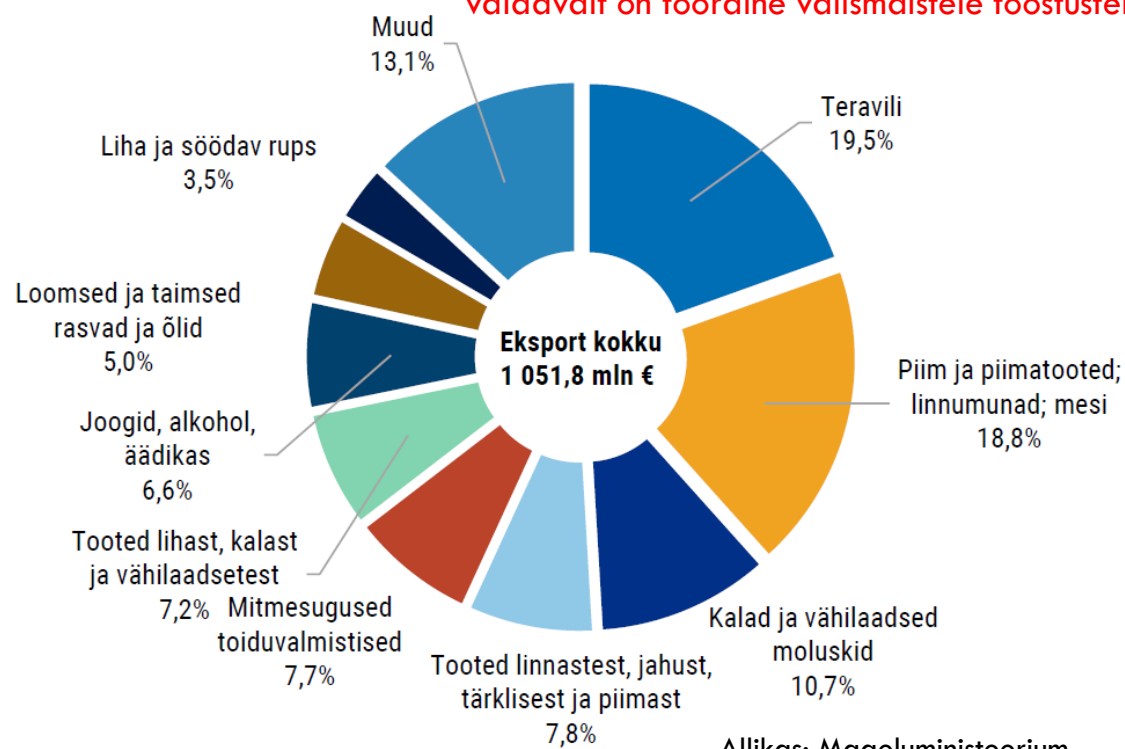

VÄLJAKUTSE: EKSPORDIS DOMINEERIB TOORAINED OSADES SEKTORITES SUUR IMPORDISÕLTUVUS

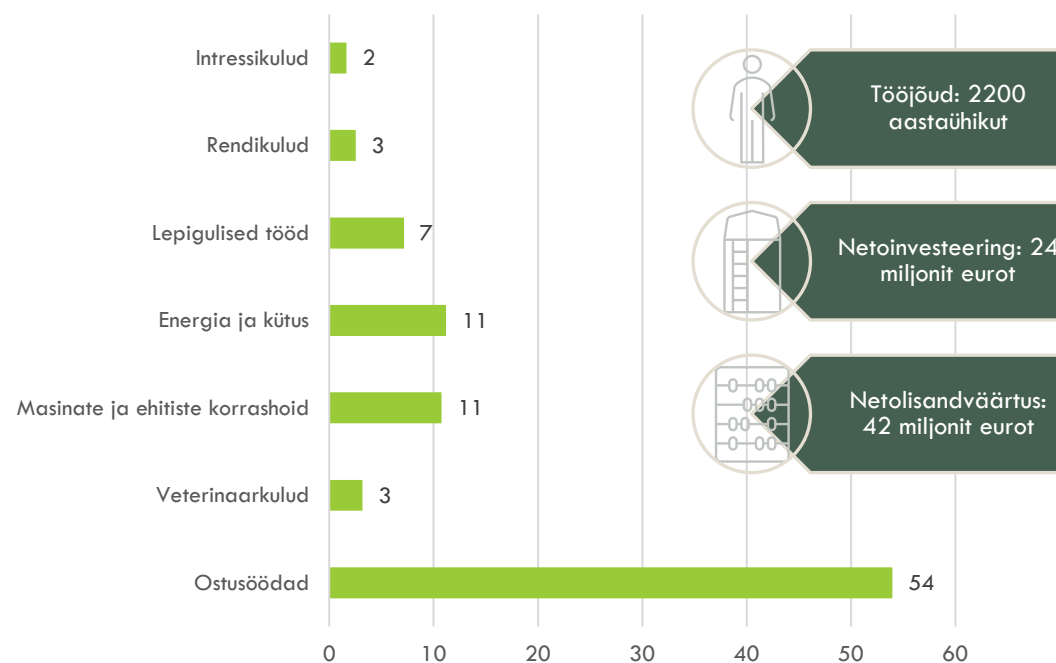

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Umbes kolmandiku toidusektori ekspordist moodustab väärindamata toodete väljavedu, mis valdavalt on tooraine välismaistele tööstustele.

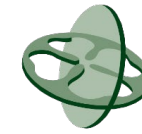

Hinnanguline sisendite kasutus 109 miljoni euro väärtuses 2018.a imporditud veise-, sea- ja linnuliha tootmiseks Eestis (miljonit eurot)

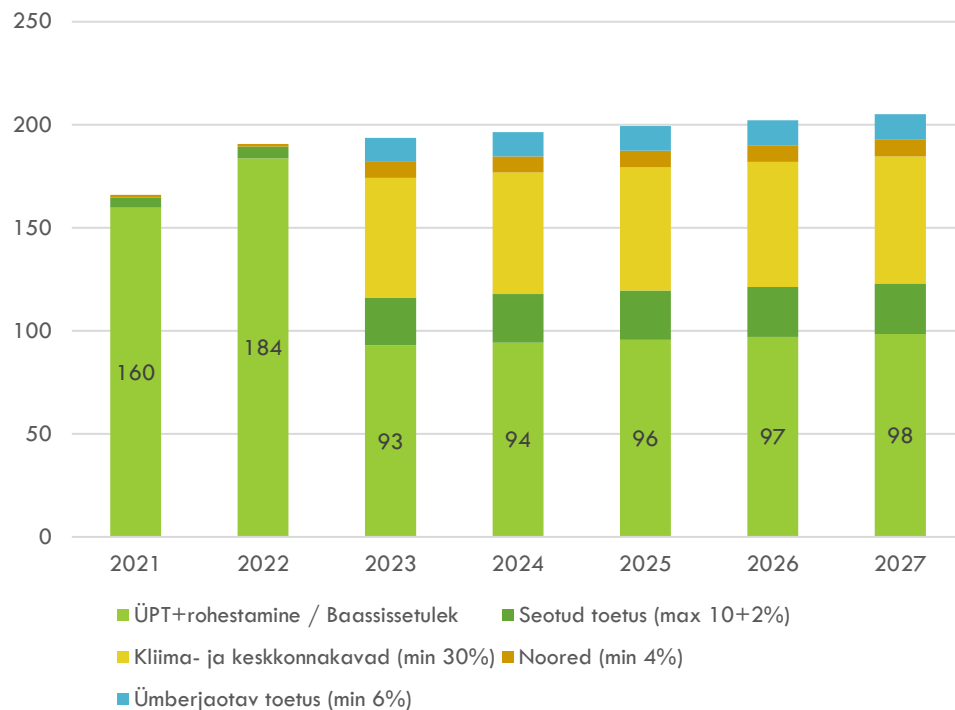
Allikas: EMÜ hinnang

ÜPP TULEVIK: OTSETOETUSTE VÄGA HÜPOTEETILINE JAGUNEMINE*

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Euroopa Parlamendi hüpoteetiline nägemus otsetoetuste jagunemiseks (miljonit EUR)

EL nõukogu hüpoteetiline nägemus otsetoetuste jagunemisest (miljonit EUR)

*EPKK olukorra kaardistus eeldusel, et ei toimu vahendite ümbertõstmist I sambast II sambasse ja vastupidi. Graafikud ei peegelda EPKK seisukohta ega reaalseid otsuseid

ÜPP TULEVIK: MAAELUVAHENDITE VÄGA HÜPOTEETILINE JAGUNEMINE*

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Kasvab liikmesriigi poolse osaluse määr – EL 60%, Eesti 40% (praegu Eesti panus 17%). Liikmesriigil võimalik panustada kuni 80%. EL osalus keskkonna- ja kliimameetmete, EIP ja Leader puhul on kuni 80%.
- 2014-2020 MAK maht 992 milj EUR. Maaelupoliitika (II samm) hinnanguline maht uuel perioodil võiks ulatuda ca 1 miljardi euroni.
- Ootame Eesti riigilt suuremat panustamist arvestades keskkonnaambitsiooni tõusu ja kliimapoliitika eesmärgi.
- Tagastamatu abi vs laenud/tagatised osakaal vajab COVID-19 valguses täiendavat analüüsi

Meelumeetmete hüpoteetiline jagunemine

*EPKK olukorra kaardistus eeldusel, et ei toimu vahendite ümbertõstmist I sambast II sambasse ja vastupidi. Graafik ei peegelda EPKK seisukohta ega reaalseid otsuseid

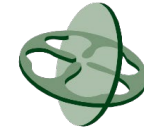
OOTUSED: MAJANDUSLIK ELUJÕUD

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Rakendada aktiivse tootmise soodustamiseks **tootmiskohustusega seotud toetusi** EL poolt lubatud mahus, tingimused peavad soodustama sektori elujõulisust (nt lihaveise- ja lamba- ja kitsekasvatusektoris toetatavate loomade arvu suurendamine, piimakarjakasvatuses kõiki karjade toetamine jm).
- Vältida meetmeid, mis soodustavad kunstlikult maa rendi- ja müügihinna kasvu, sh jätkata hektaripõhiste otsetoetuste ühetaolise maksmisega sõltumata ettevõtte suurusest
- **Ei toeta** otsetoetuste **ümberjaotamise skeemi** esimeste hektarite kõrgema toetusmäära rakendamiseks ja suuremate ettevõtete **toetuste piiramist** (nn *capping*).
- Eesmärkide saavutamiseks vajame **eri sihtgruppidele sobivaid meetmeid**:
  - a) meetmed turule ja mahule orienteeritud põllumajandustootmise soodustamiseks
  - b) meetmed piiratud maaressurssi kasutavate väiksemate ettevõtete tulukuse tõstmiseks
  - c) sotsiaalse iseloomuga meetmed põllumajanduslike majapidamiste toetamiseks.

OOTUSED: JÄRELKASV JA TÖÖJÕUD

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Järelkasvu ja tööjõu kindlustamise kõige olulisem tegur on sektori ettevõtete tulukuse tagamine, et põllumajandus suudaks püsida konkurentsivõimeline teiste sektoritega.
- Noorte põllumajandustootjate tegevuse soodustamisel tuleb rakendada terviklikku lähenemist ÜPP erinevate meetmete raames (sh juurdepääs kapitalile).
- Põllumajandussektori järelkasvu soodustamiseks tuleb rakendada meetmeid, mis aitavad kaasa põlvkondade vahetusele. Toetame 2% otsetoetuste suunamist noorte toetuseks (vältides seejuures kunstlikke moonutusi).

OOTUSED: KESKKONNAMEETMED

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Eesti põllumehed on valmis ÜPP kohustuslike ja vabatahtlike meetmete raames panustama **ambitsioonikamate keskkonna- ja kliimakaitse eesmärkide** saavutamisse, kuid selleks tuleb nii ELi poolse eelarve kui Eesti riigi poolse kaasfinantseerimise näol tagada piisavad finantsvahendid;
- Laiapõhjalised meetmed, mis kättesaadavad võimalikult paljudele põllumajandustootjatele
- Investeeringud, mis soodustavad keskkonnasõbralike praktikate rakendamist
  - Täppisviljelus ja digiteerimine
  - Taimekasvatuses lokaalsed sensorsüsteemid
- **Meetmed peavad aitama lahendada väljakutseid, mis tulenevad strateegiast „Talust taldrikule“ ja elurikkuse strateegiast**

STRATEEGIA “TALUST TALDRIKULE”

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Vähendada keemiliste pestitsiidide kasutamist ja nendega seotud riski 50%;
- Vähendada toitainete kadu vähemalt 50% ja väetiste kasutamist vähemalt 20%;
- Vähendada antibiootikumide kogumüüki ELis 50%;
- Suurendada mahepõllumaa osakaalu vähemalt 25%-ni
- Vähendada toidujäätmeid inimese kohta 50% võrra nii jaemüügi kui tarbija tasandil

make sure
Europeans get
affordable and
sustainable food

tackle climate
change

protect the
environment

preserve
biodiversity

increase
organic
farming

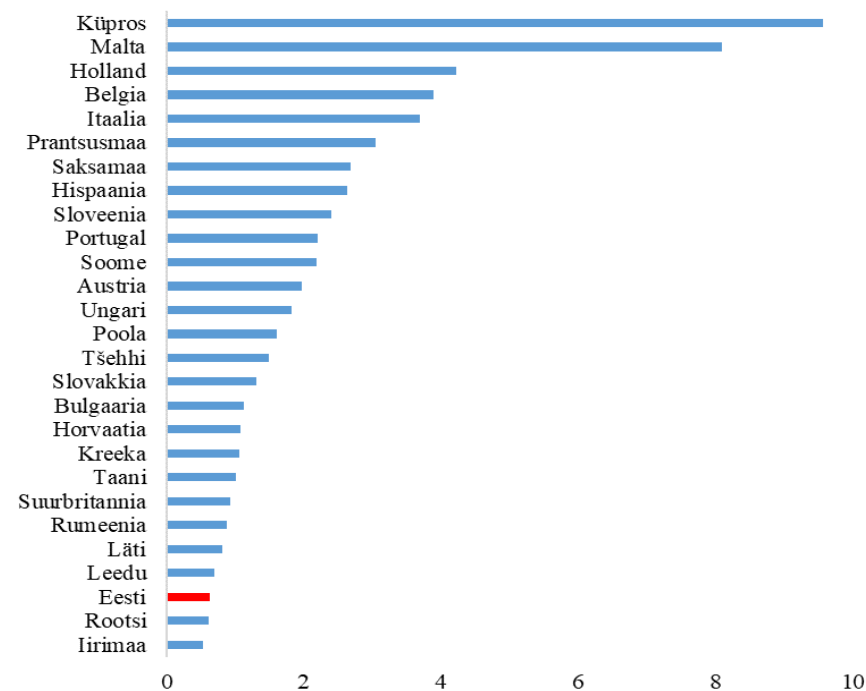
TAIMEKAITSEVAHENDITE KASUTAMISE VÄHENDAMINE

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Taimekaitsevahendite kasutamise vähendamisel tuleb keskenduda kasutamisega seotud riskide vähendamisele, mitte koguste piiramisele
- Eesti taimekaitsevahendite kasutamiselt ELi viimaste seas (0,6 kg/ha)
- Piiratud alternatiivid
- Soodustada tuleb integreeritud taimekaitse rakendamise investeeringuid

Taimekaitsevahendite turustamine toimeaine koguse järgi (kg/ha) Euroopa Liidus 2018. aastal

Allikas: Eurostat

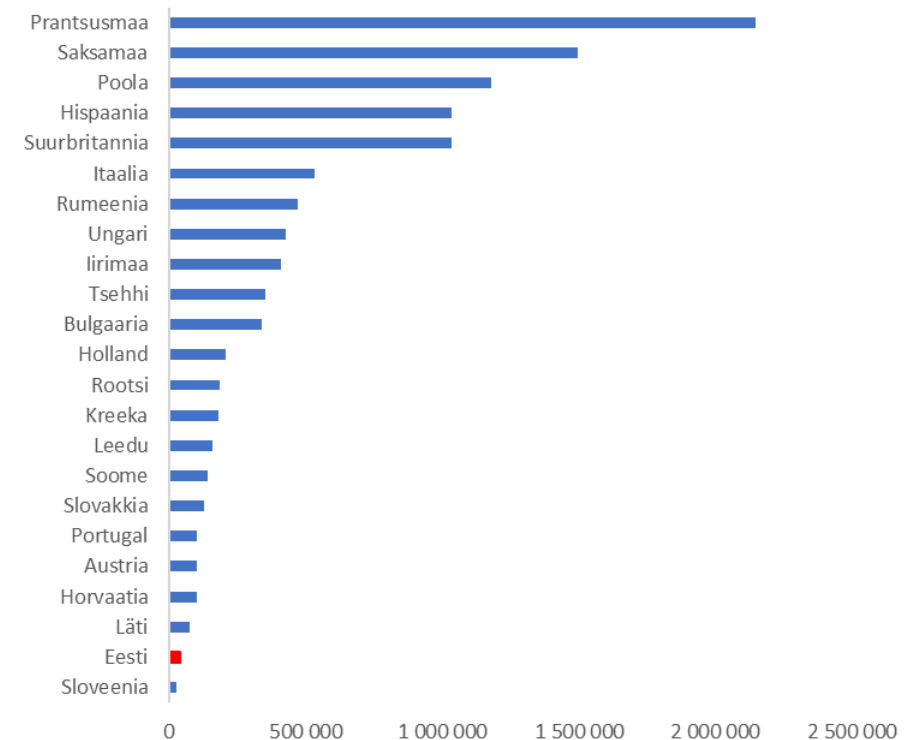
VÄETISTE KASUTAMISE VÄHENDAMINE

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Väetiste kasutamise vähendamise asemel tuleb keskenduda kasutamisega seotud riskide vähendamisele ja kasutustõhususe tõstmisele, mitte koguste piiramisele
- Eesti kasutamiselt ELi viimaste seas
- Eestis kasutatavad väetamisnormid arvestavad taimekasvu vajadust ja bilansipõhisust

N-mineraalväetiste kasutamine tonnides (2018. a)

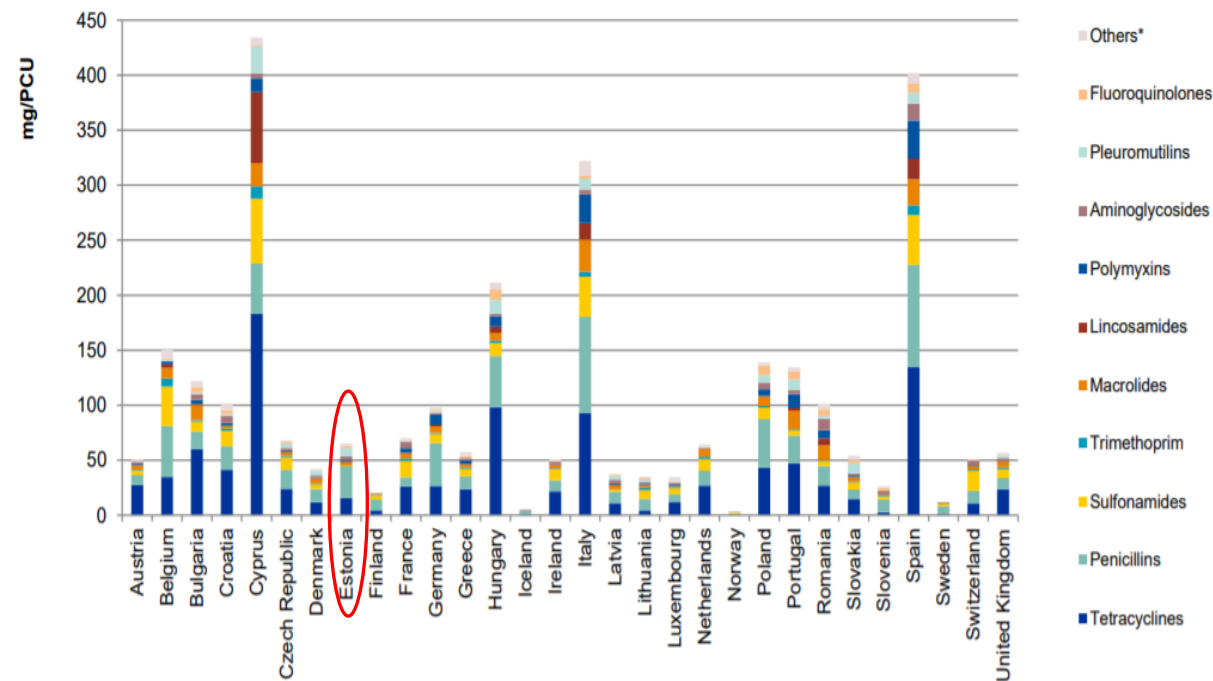
Allikas: Eurostat (puudu andmed Belgia, Küprose, Malta ja Taani kohta)

ANTIBIOOTIKUMIDE KASUTAMISE VÄHENDAMINE

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Antibiootikumide kasutamise vähendamisel peab soodustama tegevusi resistentsuse vähendamiseks
- Loomaheaolu soodustavad investeeringud (nt bioohtuskavad, karjatervis)
- Seni kuni ennetamine on kallim kui ravimine peab olema tagatud lisafinantseerimine

Veterinaarsel otstarbel müüdnud antibiootikumid 30 Euroopa riigis aastal 2015.

Sales for food-producing species, in mg/PCU, of the various veterinary antimicrobial classes, for 30 European countries, in 2015.

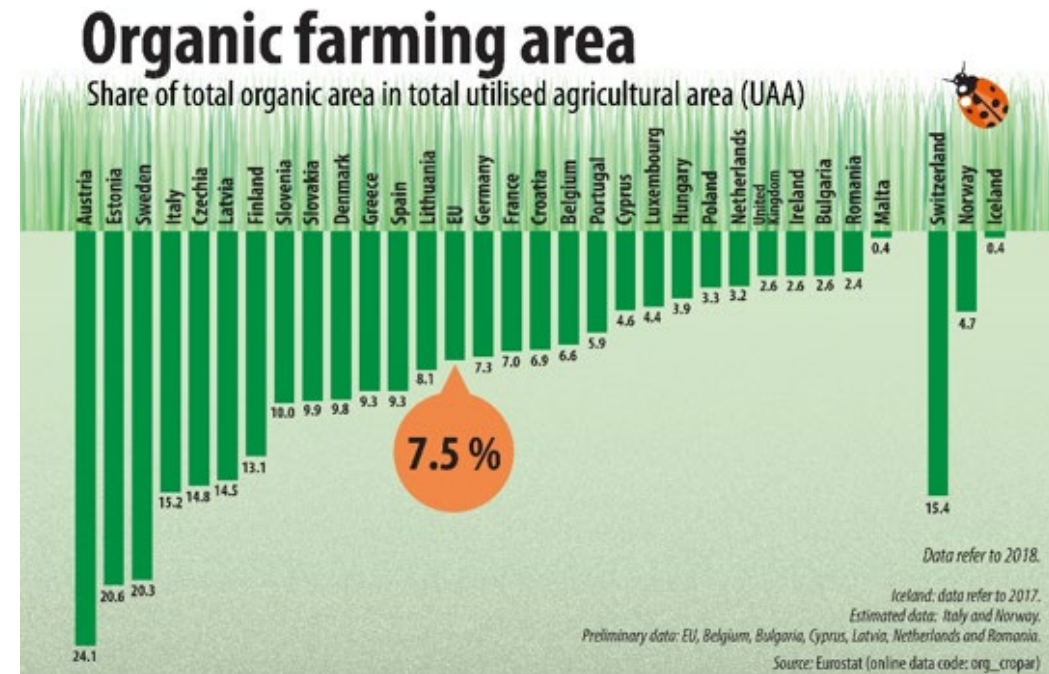
Allikas: ESVAC raport 2015

MAHEPÕLLUMAJANDUSE OSAKAALU SUURENDAMINE

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Eestis mahepõllumajanduse osakaal ligi 23% (2019.a), oleme ELis teisel kohal – pinna suurendamine või osakaalu säilitamine?
- ELi mahepinna suurendamine kolm korda võib rikkuda turutasakaalu
- Madalad turuhinnad mõjutavad oluliselt ekspordi ja seega tootjate majanduslikku jätkusuutlikust
- Mahetooraine väärindamise soodustamine majandusliku jätkusuutlikkuse tagamiseks

Allikas: Eurostat (2018. a andmed)

KOKKUVÕTTEKS

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

- Horisontaalne ja vertikaalne **koostöö** tarneahelas, tooraine koondamine ja väärimine, kõrgema lisandväärtusega toodete eksport
- Sektori **järelkasv** ja tööjõud
- Uued **väljakutsed** ja nendega toimetulek (kliima, keskkond, bioohutus jm)
- **Riskijuhtimine** ja kriisimeetmed – jätkata riskijuhtimise püramiidi ehitamist
- **Kapitalile juurdepääsu** tagamiseks peaks MESi roll kasvama
- **Teadmised**, innovatsioon, digiteerimine, tehnoloogiline areng
- Biomajandusele (sh põllumajandus- ja toidutootmisele) panustav **poliitika**

TOIDU-
TOOTMISES
ON TULEVIK

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

TÄNAN TÄHELEPANU EEST!

Pärnu mnt 141 Tallinn
E-post: info@epkk.ee
Tel 600 9349
www.epkk.ee